

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 50 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 16.

Néppárt és miniszter.

Nincs az a gyalázatosság, amit a kormány hivatalos szócsövei a néppártra már rá nem fogtak volna. Elmondták róla, hogy hazaáruló. Miért? Mert a revizióra törekszik. Ezzel pedig állítólag az ország belbékéjét veszélyezteti. Csak hogy ezek a jó urak megfeleljenek róla, hogy liberálisnak nevezett egyházpolitikai törvényeik által ők dúlták fel Magyarországon, mely a vallási türelemnek egy évezreden át sehol sem látható szép példáját adta, a különböző felekezetek egymás közötti békéjét.

Elfeledik, hogy ők voltak azok, akik a vallástalanság törvénybe igtatásával az első lépést tették meg az erkölcsi elzúllás, a vallástalanság útján. Annyi belátásuk persze nem volt, hogy felfogják, miszerint a nép lelkét egyedül a vallás nemesíti meg, tartja vissza bűnök elkövetésétől, s így egyedül ez képes őt tisztességes állampolgárrá tenni.

Vedd el a néptől vallását, ezernyi gondjai, bajai között egyedüli vigasztalását, támasztát az erkölcs ösvényén maradásban, és mi lesz belőle? Elégedetlen, vad, féktelen tömeg, mely minden kihágásra, garázdálkodásra kész, mert Istenben való hitét, a jövőben való bizodalmit, a vallás-adta megnyugvását, egyedüli támasztát az erkölcs ösvényén, elvesztette.

Vádolják a néppártot parancsszóra fizetésért, a liberálisnak csúfolt skriblerek, hogy csak bitorolja a néppárt elnevezést,

mert a nép érdekeivel épen nem törődik és csak a papság önző hatalmi érdekeit szolgálja. És ez a vád terjed, mint a lavina. Csak az a sajtóságos, hogy különösen azok körében terjed, akik vagy nem bírnak önálló véleménynyel, vagy pedig lusták arra, hogy a néppárt szavait, tetteit megfigyeljék, s azokból a tanulságot levonják.

Ezek számára beszéljenek a száraz tények. Talán megértik.

Budapesten tudvalevőleg a téglagyári munkások sztrájkoltak. A sztrájk ma már megszűnt, mert a gyárosok a munkások követelése közül a legfontosabbakat teljesítették. — Vajjon az a nagy száju liberális párt és sajtó törődött-e a munkások bajaival? Vette-e magának a liberálisnak csúfolt párt valamelyik vezérférfia vagy skriblere a fáradságot, hogy kimenjen a munkások közzé, megtudja a bajok valódi okát, hogy aztán gondoskodni lehessen az orvoslás módjáról is? Egyetlen egy sem!

A néppárt, ez a csúfolt, minden szidalommal, rágalommal elhalmozott néppárt megtette ezt. Rakovszky és Lepsényi kimentek a munkások közé, hogy megismerjék a baj forrását, javaslatokat tessenek az orvoslás mikéntjére nézve. Elnémítő dolgokat kellett tapasztalniok!

A gyárosok a munkások béréből minden törvény ellenére levonnak valami takarékpénztár javára 10 százalékot, s e heti levonások kiadásának megtagadásával tartják a gyáraknál erőszakkal a munkásokat. A szivtelenség netovábbja a munkakerő valóságos kizsárolása. Reggeli 3—4 órá-

tól esti 9 óráig baromi munkát kell végezniök 60—80 krajczár napszámért. A munkások szobája alig egy asztalnyi, tele-tömve munkásokkal. Az eső ömlik be rajta. A tégláégető kályhák fölött is lakást jelöltek ki a munkásoknak; éjjel-nappal tüzelnek alájok; valósággal piritva jönnek ki hajnalban azokból; s ez a munkásnak éjjeli nyugalma. Néhol egy istállóban egymás tetején, hátán laknak férfiak, asszonyok, leányok, gyermekek, betegek. Megdöbbentő látvány akár ethikai, akár egészségügyi szempontból! A munkásoknak 1100 téglát kell tényleg készíteniök, hogy megkapják az 1000 tégláért kikötött bért. — És így tovább a végtelenségig.

Mindezeknek koronája aztán a Jancsi-bankó rendszer. Törvény tiltja ugyan, de azért tényleg a legtöbb helyen fenn áll. Lényege a következő:

A munkás elvégzett munkája bérét nem kapja meg készpénzben a gyártól, hanem készpénz helyett kap papirból vagy pléhből készült pénzjegyet, tantuszt. Ezt a tantuszt, köznéven jancsi bankot, sehol sem fogadják el fizetésül, csupán csak az illető gyár kantinejában, korcsmaiban. A munkás tehát keresményét máshol nem értékesítheti, szükségleteit máshonnan be nem szerezheti, csakis ezen helyekről. Keserves munkával megszerzett krajczárjaiért a legtöbb esetben drága és a mellett rossz cikkeket kénytelen vásárolni. De volnának bár ezen cikkek jobbak és a mellett olcsóbbak is mint másutt, ez a rendszer okvetlenül elégedetlenséget kelt a munkás osztályban, mely nem rendelkezhetik szabadon

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A babaasszony.

Irta: DEÉR.

Czélátalanul bolyongtam az utcákon, mint olyan, ki négy hosszú esztendő után szakadt ismét ebbe a kis városba s most nem tudja, hogy először is hova menjen, kit keressen föl a sok régi jó ismerős közül.

Egyszerre csak egy kedves csengésű hang üti meg a fülemet.

— Nini a Sándor!

Akaratlanul is körülnéztem, mert engem is Sándornak kereszteltek.

Tibor Ilka állt előttem. Ez a kis filigszám teremtes, kis „baba“, az én régi játszótársam az én vezérlő csillagom.

Valami édes melegség járta át keblemet, a hogy ott láttam magam előtt azt a kedves kis teremtest kipirult arczal, fekete, csillogó szemével, puha, selymes fűrtelével.

Alig tudtam meglepetésemben szóhoz jutni s valami ostoba bókot elhadarni.

A kis baba kíségetett zavaromból, mert egyszerre százféle kérdést is intézett hozzám.

— Hát maga hogy került ide? Mikor jött? Meddig marad? Mily rég nem láttam! Hogy megemberesedett, a mióta nem láttam. Pedig mennyit voltunk együtt, mennyit játszottunk? És maga, mikor itt hagyott bennünket, hogy megígérte, hogy sokszor megfog látogatni. És

még csak felénk sem nézett. No de ilvenek a férfiak. Hamar elfeledik a mit ígértek. No de haragszom érte. De azt nem bocsátom meg hogy még az esküvőre sem jött el.

De most már rajtam áll a sor. Meglepetve zavart arczal álltam meg, s néztem ezt a kis bohó jószágot, ki ily vidáman, jó kedvűen adja tudtomra, hogy asszony. — Ugy éreztem, hogy valami összeszorította a szívem, valami lázas bágyadság futott végig egész testemen. Csak nehezen tudtam megkoczkáztatni e kérdést:

— Maga Ilka, asszony?!

A kis asszony vidám kacagással felelt. Oly jó ízűen nevetett, hogy még én is segítetttem neki. Kacagtam vele együtt, még a könnyem is kicsurdult bele.

— Asszony vagyok, pedig már öt hónapja. Hát mi van ezen csudálkozni való? Miért bámul úgy rám? Tán nem illem be asszonynak?

Es ekkor összehuzta azokat a piros, finom metszetű ajkakat, és oly komolyan, méltósággal nézet rám, hogy már attól kezdtem félni, hogy utoljára is komolyan megharagszik reám. Pedig még oly sokat szerettem volna mondani neki. Siettem is kibékíteni.

— Bocsánat asszonyom, de őszintén szólva, alig akartam elhinni szavait. Mikor megpillantottam, azt hittem, hogy az én régi játszótársam áll előttem, a vig, bohó, Tibor Ilka. S egyszerre csak azt kell hallanom, hogy ez a bohó kis leány már asszony, valóságos asszony. Ujra kacagott s vidáman szólt hozzám.

— Az bizony, valóságos asszony. Jöjjön

velem! Majd megmutatom új lakásomat. Legalább látni fogja, hogy valóságos asszony vagyok gondos, takaros háziasszony. Megmutatom. Megmutatom szobáimat, kerteimet, — mindent. Aztán majd ítéljen hogy milyen asszony, vagyok.

Kíváncsian követtem az asszonyt, ki oly boldogan csacsog. Azt már elhittem hogy asszony, de hogy ki a férje azt még távolról sem sejtettem.

Kíváncsiságom csakhamar ki lőn elégitve. Egy kis rácsos kapu előtt álltunk meg.

— No látja, itt az én új otthonom.

Én hol az asszonyt, hol meg a kaput néztem.

— Hisz itt lakott az én Zoltán barátom az a Herkules, ki valamenyünkét le. . .

Többet nem mertem mondani, mert a kis asszony egyszerre nagyon komolyan nézett rám.

— Most is az lakik itt. Az én Zoltán barátja, az a Herkules, az én — férjem. De jöjjön be! Férjem ugyan most nincs itthon, de azért maga bejöhet, hisz oly régi barátok vagyunk. Ugy-e?

Mint egy alvajáró követtem ezt a kis daemont.

A mint úgy előttem ment, valami keserű irigység szálta meg a lelkemet. Ez a szép kis baba, ez az aranyos kis teremtes, most azé a Herkulesé. Egy finom, türekeny porcelámbaba egy kamasz kezében.

Tibor Ilka, a fiatal asszony végig vezetett a szobákon, folyton csevegett, mindenről mon-

keresményével és azt látja, hogy a mit a gyáros egyik kezével bér fejében kiad, azt a másik kezével ily uton és módon ismét bezsebeli.

A téglagyári munkások sztrájkja kiütött. Daniel, a munkások javát annyira szíven viselő liberalis miniszter keményen ráír a fővárosra, hogy nézzen utána; miszerint rendeletei e tárgyban szigorúan végrehajtassanak, a munkások érkei a gyárosokkal szemben megvédessenek.

Csak hogy a kedves miniszter urnak igen rossz emlékező tehetsége van! Elfeledkezik ugyanis róla, hogy a magyar államvasutak gépgyárában szintén megvolt mind e napig a Jancsi-bankók intézménye. A főváros előljárósága ennek tudomására jöven, a gyár igazgatót megbüntette. Az előljáróság ezen határozatát a főváros tanácsa is megerősítette. Midőn azonban lellebezés folytán ezen végzés a miniszterhez került, a miniszter az első és másod fokú határozatot megsemmisítette.

Ez tehát a különbség a liberalisnak csufolt párt miniszterei és a néppárt között. A miniszter nagy garral követeli a törvény betartását, — hiszen ez olyan jól hangzik most, — titokban azonban önmaga sérti meg gyakorlatban a törvényt.

Tessék ezután megfelelni a kérdésre: ez a liberalisnak dicsért miniszterium viseli-e inkább szíven e szegény nép sorsát, vagy pedig az a sokat csufolt, gyalázott, rágalmazott néppárt?!

... f.

Visszavont bizalom.

Arad város tegnapi közgyűlésén tárgyalta a hirdhebt d e b r e c z e n i átiratot, mely a kormány iránt való bizalmi nyilatkozatokra szólítja a törvényhatóságokat. Az aradi városi tanács a közgyűlés elé ilyen értelmű javaslatot terjesztett elő. Az ellenzék szónokai azonban tiltakoztak a megalázkodás ellen. Dr. Schwarcz Jenő többek között kifejtette hatásos beszédében, hogy a kormány a katonai javaslatok be-terjesztésével pusztán kötelességét teljesítette, a

dott valamit, de én alig értettem, mit beszél. — A lelkem messze kalandozott a muliban. Csak néztem, hallgattam.

Végre egy barátságos kis szalonban leültünk. Oda ültetett maga mellé a pamlagra. — Egész közel ültem hozzá. Éreztem forró lehetét a szájából kiáradó puha illat félig elkábitott.

Megremegett egész valóm ennek az asszonyinak a közelében. — Valami úgy üzött hajszolt, hogy menjek, fussak tőle. Jobb lesz ugy. Nem volt erőm ehhez. Ott maradtam mellette s mikor reámszegzé azokat a beszédes fekete szemeket, mintegy álmodozva öntudatlanul kérdeztem.

— Mondja Ilka, boldog ön, szereti férjét? Mindjárt megbántam a kérdést. Nem volt a helyzethez illő, ostoba szentimentális volt.

Az az asszony is olyan komoly lett erre a kérdésre, aztán beszélni kezdett olyan lassu vontatott hangon.

— Miért kérdi? Hát nem látja, hogy boldog vagyok?! Férjem, derék ember, engem nagyon szeret, minden óhajom parancs előtte.

— Hisz emlékezhetik rá, hányszor mondtam én magának, midőn ott ültünk nálunk, a kertben, hogy milyen boldog lennék ha nekem is oly szép ruhám lenne mint darvassi Gizinek, ha én is olyan fogaton járhatnék mint ő. Mind meg van mi mi hiányzik még.

Mig ezeket mondta, oly különös fényben ragyogott az fekete szempár s a fiatal asszony,

miért egyáltalán nem illeti bizalom. Ha már — ugymond — a közgyűlés minden áron köszönetet akar mondani, akkor egyedül gróf Apponyi Alberttel szemben teheti meg, aki következetes magatartásával szerezte meg a nemzet részére a kétségtelenül nagyjelentőségű vivmányt. Ezért indítványozta, hogy a törvényhatóság gróf Apponyi Albertet üdvözölje. Steiner Jakab ugyanilyen értelemben szólalt fel s tetszéssel fogadott beszédében rámutatott az áldatlan állapotra, melybe a Bánffy-kormány sodorta az országot. Az ellenzéki beszédek hatása alatt Salacz Gyula polgármester ugy módosította a tanács javaslatát, hogy az nem bizalmat, csupán egyszerű üdvözlést jelent. Az ellenzék természetesen ilyen kommentárral sem volt hajlandó a telirat elfogadására. A berendelt tisztviselők azonban leszavazták az ellenzék s így Arad városában, ha bizalmat nem is, de üdvözlést sikerült kicsikarni a kormány számára.

Komoly szó.

Hogy a kormány gazdasági politikája mire vezet, azt beigazolta Wittmann János tegnapi beszéde befejező szavaival. Ez a képviselő, a kit egy nemzetiségi vidék tulnyomólag németajku polgársága küld a képviselőházba, azt a mérhetlen súlyos vádat sujtotta a kormányra, hogy az politikájával a magyar fajt üldözi. A gazdasági politikával kihúzzák a magyar ember talpa alól a földet, elveszik megélhetésének biztonságát, életerejét. A választásoknál a magyar ellenzéki választó kerületekben elveszik szavazati jogát.

Hiszen csak hogy egy példára hivatkozunk, Tolna vármegye hat választó kerületében csak 826-tal kevesebbet vettek fel a választási lajstromba. Ezek a választók ellenzékiek és magyarok. Így van ez országsherte. Hát mi ez, ha nem a magyar faj ezélatos üldözése? És ki üldözi? A magyar kormány.

Valóban igaza van Wittmann Jánosnak. Ez ellen a rendszer ellen, ez ellen a kormány ellen küzdeni kell, míg el nem pusztul. Mert ebben a rendszerben nincs politikai tisztesség, de van politikai stréberség s a nemzet vagyonának könnyelmű eltékozlására való hajlam. Aki pedig nem küzd ellene, az büntársívá sülyed.

oly idegesen tépdeste a kezében levő illatos sárga rózsát.

— Emlékszem Ilka, mindenre emlékszem Hisz oly bolond percek voltak azok. De ön — ugy látszik nem emlékszik mindenre. Nem emlékszik arra, hányszor mondta, hogy mily boldog lenne ha magát valaki nagyon szeretné a kit maga is szeret, s azután az övé lenne s élnének együtt, mindkét szerelmes gólya madár. Azután emlékszik-e arra, mikor én kértem, könyörögtem, hogy szeresen engem ki magát annyira szereti. És emlékszik-e arra, hisz mit mondott akkor...

A babaasszony remegett. Nem mert rám nézni, s halk sutogó hangon mondta:

— Hallgason Sándor. Én asszony vagyok. Férjem szeret. Ne kinozzon. Miért emliti azokat a régi, elmúlt percek azokat a gyerekes, bohó beszédeket. Hisz oly régen volt már.

De én már nem tudtam hallgatni. Erőt vet rajtam a régi szenvedély. Éreztem hogy mennyire szerettem azt az asszonyt, mit vesztettem el benne.

— Régen volt? Igaz, négy hosszú esztendő mult el azóta. De tudja mit tettem én ez idő alatt? fáradtam izzadtam, küzdöttem, hogy megvalósítsam azt a szép álmot, mit annyszor végig álmodtam. Azt akartam, hogy mint kész ember léphessek maga elé, s bátran mondhasam? Jöjj velem, légy enyém. Boldoggá teszlek egész életedre... És maga mit ígért. Emlékszik-rá, ott az ákácokban ezelőtt négy évvel?

Tultermelés.

(A. É.) Egy rövid év előtt sokat beszéltek még róla nagyon. Fölhasználták arra, hogy a buza árának hallallan esését vele megmagyarázzák, sőt kimentsék. Ez az állítólagos tultermelés jó lett volna még arra is, hogy a jövőben bekövetkehető áreséseket palástolják vele. Az agráriusok panaszainak és föllépésének köszönhető, hogy ez a mumus nem ijeszt bennünket többé. Alaposan elbántak vele s tettek ez által milliókra rugó hasznót a magyar gazdának is. Ha ez be nem következik, ki tudja emelkednék-e a buza ára vagy állana e oly magasan, mint a hogy tényleg áll? Akkor gazdáinkat nem csak a rossz termés, hanem a még rosszabb ár is sujtaná. Pedig ebből már elég egy is.

A tultermelés csalfa és alaptalan meséje azonban nem vágja be többé a haladás útját. Ma már tudjuk, hogy reális buzában nincsen tultermelés, nagy buzatermelő birodalmakban Oroszországban, Kelet Indiában óriási a hiány, sőt inségtől is tartanak, Jó termésekkel a többi államok, talán Amerikát kivéve, szintén nem dicsékedhetnek. Az ár javulása tehát, a melyet látunk, csak természetes, sőt a mi véleményünk szerint még nem is olyan erős, mint a minő a termelt buzamennyiség csekélyisége után várható volna.

A papirosbuza matadorjai még nem adták föl egészen a játékot, helyzetük azonban gyöngült és pedig nem csupán azért, mert Németországban életbe lépett az ismeretes tilalom, hanem mivel a kisgazdák leszámoltak a tultermelés meséjével s így többé nem olyan könnyű meghamisítani a kínálat és kívánatnak egymáshoz való viszonyát, a melyen, mint tudjuk az árak alapulnak.

Egy lépést és pedig nem jelentéktelen lépést tettünk a reális árképződés felé, de azt még mindég nem értük el teljesen, a mi milliónyi kárt jelent minden évben a magyar gazdának. Az őszi határidőre történt kötések árai erősen alatta állanak az effektív buzaáraknak, a mit szemünkben nem okol meg egészen az usancebuza silányabb minősége, hanem inkább az ár lenyomására irányuló erő mely a határidőre spekulálással vele jár.

A rosszabbhoz szokott gazda azt fogja találni, hogy a mostani árak is jók. Igen, a közelmulthoz képest azok és lesznek egyes gazdák, kik jó termést érve el, nagyon meg lesznek elégedve a helyzettel. A mellett a 7—8 millió q hiány mellett azonban a mire nálunk kilátás van, az egész termés értéke kevesebb lesz a tavalyinál, bár ha az árak magasabbak is. A folyó év tehát nem lesz jó reánk nézve és könnyen megérthetjük azt, hogy nagy mennyi-

... De hát ez már régen volt... s ön azóta mást gondolt, s maga most már asszony.

— Sándor! Szánjon meg! Menjen, hagyjon itt. Vessen meg, csak ne kinozzon. Ezt nem tudom elviselni.

Én sem tudtam tovább uralkodni magamon.

Atkaroltam azt a karcsu remegő testet, odavontam magamhoz, ugy csókoltam azt a két piros arcot.

Az asszony felugrott s csak azt láttam, hogy odaborul egy száraz ember keblére s zokogó, fuldokló hangon mondta neki:

— Ments meg a toladóótol.

Fölláttam. Éreztem, hogy valamit tennem kell, kifelé indultam. Zoltán megvetőleg nézett végig, s csak annyit mondott.

— Szemtelen, nyomorult;

Én meg csak azt a remegő, sápadt asszonyt láttam.

— Uram, a hibás én vagyok. Az az asszony ártatlan mindenben. Én magamért helyt állok.

* * *

Másnap szemben álltunk egymással. Először ő lött. Nem talált.

Én is löni akartam csak úgy a levegőbe, de egyszerre keserű düh szállt meg. Ez az ember elrabolta a boldogságomat.

Czélba vettem, a lövés eldördült, ellenfelem egy jaj kiáltással összerogyott.

ségü idegen buza fog áttódulni a vámvonalon hozzánk s most már nem is az őrlési engedély ürügyével, hanem nyílt homlokkal bevallottam azért, hogy a monarkia hiányzó készleteit kielégítse.

Addig beszéltek tultermelésről, míg végre kiszült, hogy az egykor millió meg millió mázsa fölösleggel rendelkező monarkia immár nem termel annyit, mi gyöngye években a belső fogyasztásra elégséges lenne. Ilyen ingó alapokon épül föl a mi közgazdasági politikánk, pedig attól ezrek, sőt milliók jövője, emelkedése vagy bukása függ.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 16.

A mai nap eseménye: Kálmán Károly beszéde volt. Kaczagástól még úgy nem rengtek a képviselőház falai, mint az ő beszéde alatt. Másfélórás beszéde becsalta a bal- és jobboldal képviselőit egyaránt és még utolsó szava is harsogó nevetés közt hangzott el. Sőt mikor már leült, akkor is kitört a kaczagás az elnök utólagos rendreutasítására.

Bevezető beszédében így mentegetőzik:

— Sem apám, sem anyám, sem semmiféle ősem nem termelt soha cukorrépat. Amit termeltek is, mind a marháknak adták. (Viharos derűtség.)

Majd így folytatta:

— A kormánypárt hallgat; pedig a szentírás azt mondja: Jaj a néma kutyaéknak. (Viharos derűtség.)

— A költő szerint:

Ha a föld Isten kalapja
Hazánk a bokréta rajta!

És önök e bokréta cukorrépat akarnak tüzni?! (Nagy derűtség.)

Nem kisebb hatást keltett a következő potétikus felkiáltása:

— Az előadó ur azt mondja, hogy az ország cukorrépa-kényszerhelyzetben van. Mit szólnak ehhez őseink;

Kik egykoron a porba omlott
Európa homlokán tomboltak!

Szilágyi Dezső és a jobboldal együtt kaczagott a baloldallal, sőt Kálmán Károly is csak nagy nehezen fojthatta el nevetését.

Sebe nem volt halálos.

Egész nap bódultan jártam, keltem. — Nem tudtam magamnak megmagyarázni az egészet. Mindég csak azt a remegő, sápadt kis asszonyt láttam.

Valami úgy űzött, hajtott, hogy nézzem meg azt a kis bohó asszonyt.

Én meg csak mentem bódultan, öntudatlanul. Észre sem vettem, hogy Tibor Ilka lakásánál vagyok, melyet pedig kerülnöm kellene.

Nem tudtam elkerülni. Bementem. Már egyszer látni szerettem azt az asszonyt.

Zoltán ott feküdt az ágyon sápadtan lecsukott szemekkel. Mellette ült felesége kisirtvörös szemekkel.

Nem nem mertem hozzá közeldni, de észre vettem. Fölállt, oda lépett hozzám, s nyugodt határozott hangon szólt.

— Távozzék, s kérem, hogy többé ne találkozzunk. Ön engem nem jól ismert. — Értsen meg jól, hü asszony vagyok s megvetem önt, mert tán megölte azt, a ki engem annyira szeretett. Mi meghaltunk egymásra nézve.

Kitámolyogtam a szobából. Úgy rémlett előttem, mintha a szobából elfojtott zokogást hallottam volna.

Sietve távoztam. Elhagytam a várost megtört szívvel, fájó lélekkel s azzal a tudattal, hogy az a kis »baba« asszony egy »nagy« asszony.

A nevetés s kaczagás azonban Cimborazzo magaslatra emelkedett a következő jelenetnél.

Kálmán Károly azt fejtegette, hogy a jövő században nem fogják tudni, hogy nevezzék a mai kort: Czukor-kornak, Czuczor-kornak, vagy Kuczor-kornak, vagy kukor-kornak.

Ekkor a jobboldalon egy hang, nyilván szintén tréfásan »csacsinak« akarván titulálni Kálmánt, bele kiáltotta beszédébe:

— Kaki!

Még olyan hatást nem csinált a képviselőházban semmiféle szó, mint az az egy. Bánffy nyakatekert mondásain ugyan viharosan szokott nevetni az egész Ház, de ez a szó mindent felülmul. Perczekig hahotázott az egész Ház, újra meg újra kitört a nevetés. Szilágyi fuldokló kaczagás közben kereste a csengőt, hogy az imposztor közbeszólót rendreutasítsa, de aztán meggondolta magát — — Ejj, hiszen csak tréfa volt.

Végre szóhoz juthatott Kálmán Károly, ki maga is majd a pad alá esett és folytatta beszédét, rátérve a czukorkák osztályozására.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Gróf Eszterházy Kálmán, Nyegre László, Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Lukács László, Erdély Sándor, Wlassics Gyula.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Következik a napirend: a czukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Putnoky Mór: A javaslatot azért nem fogadhatja el, mert az a közös vámterülettel van összefüggésben, már pedig ilyen javaslatot pártja elveinél fogva sem szavazhat meg. (Helyeslés a baloldalon.) Ez a javaslat egyáltalán nem célozza a gazdák érdekét, mert a kartellek tönkreteszik a répatermelő gazdákat. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) Kijelenti, hogy a javaslatot általánosságban sem fogadja el, hanem csatlakozik a pártja által beadott határozati javaslatához. (Helyeslés balfelől.)

Asbóth János: A győzőnek a viadalban az a kötelessége, hogy ha kiütötte az ellenfele kezéből a kardot, vegye azt fel, adja át az ellenfélnek és ne támadjon addig, amíg ellenfele fegyvertelen. Egy szánalomra méltó osztály sorsáról van itt szó, a czukorosok sorsáról. Hogy kívánhatják, hogy ezek az emberek leszálljanak az ő millióikról s meglegedjenek közönséges polgári haszonnal. (Zajos derűtség.) Nem lehet tőlük ezt kívánni, de meg a gazdaosztály ugyanis bele van már törődve a sorsába. Nemcsak szánalomra méltó ez az osztály, hanem tiszteletre is, hiszen óriási vagyont szereztek, már pedig minden érdem önmagában hordja a dicséretet. (Ugy van, a néppárton.) A keresztény evangélium a mai világban már suttba van dobva és most az arany-borju evangéliuma uralkodik. (Ugy van a baloldalon.) Most a rebach-evangéliumra esküsznek és ha valaki a keresztény evangéliumot tartja szentnek, arra rámondják, hogy a liberalizmus alapját támadja meg. (Ugy van, ugy van a néppárton.) Pedig az az önök liberalizmusa, hogy uralkodik. Azt a bűnöst, aki képvisárlásai folytán kompromittálta az országot az egész művelt világ előtt, futni engedik, Bartha Miklóst pedig be kell csukni, ha halála lesz is a börtön, mert a hatalmat támadta meg. A szociális kérdésre tér át azután s azt fejtegeti. A prémiumok rendszere nem egyéb is mint mesterséges kartyavár, amely annál biztosabban összeomlik, minél magasabbra rakjuk. (Ugy van, a baloldalon.) Szükségesnek tartja, hogy a prémiumból kizárassék minden olyan gyár, amely kartellbe lép, akár a czukor árának emelése, akár a répa árának leszorítása iránt. Mivel a javaslat ezeknek a feltételeknek meg nem felel nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Kálmán Károly: Nehéz — ugymond — nagyon a felszólás, mert sem az apám, sem

az anyám, sem a hazám ezer év óta sohasem foglalkozott a czukorrépatermeléssel; ami répat termeltek, azt a marháknak adták. (Zajos derűtség.) Könnyű lenne neki is hallgatás, de a nép nem azért küldte ide s őket, hogy hallgassanak. Még a Plátó köztársaságában is, vagy mellette, vagy ellene, de beszélni kellett. Meglehet, hogy a czukorprémium az utolsó fellobbanása az ugynevezett liberális rendszernek. A kormánypárt hallgat, pedig a Szentírás azt mondja, hogy *jaj a néma kutyaéknak*. (Óriási derűtség.) Az a kérdés, hogy a magyar gazdáknak hasznukra van-e? Azt tartja, hogy ez a liberális-prémium rendszer nincs hasznára a gazdáknak és veszélyezteti a közgazdasági kiegyezést. Ő pedig azt mondja, hogy ha nem lenne megcsinálva a kiegyezés, most kellene azt megcsinálni. A magyarföld nem czukorrépatermelésre való. Igaz az, a mit a költő mond, hogy ha e föld istenkalapja, hazánk a bokréta rajta és önök ebbe a bokréta cukorrépat akarnak ültetni. (Zajos derűtség.) Vérlázítóan tartja azt, hogy míg a magyar gazda, a magyar nép gyerekei koplalnak, addig mi czukrot termelünk benne; éppen olyan volna itt czukorrépat termelni, mint a görögöket római módra kormányozni. Azt mondja a törvényjavaslat indokolása, hogy Magyarország kényszerűség előtt áll. Tiszteplősök, akit egykor a porba hullott Európa homlokán tomboltatok, hát ezt is meg kellett élnünk, hogy most czukorrépa kényszerűség alatt álljunk! (Derűtség.) A prémium — liberális rendszernek nincs jövője Magyarországon, mert a pusztulás szélére juttatta ez a javaslat. A jövő században majd nem tudják, hogy nevezzék ezt a mai kort: *czukor-nak-e, Czuczor-nak-e, Kuczor-nak-e, vagy kukor-nak!* Majd azt mondják, se nem...

Egy hang a jobboldalról: ... Kaki! (Óriási derűtség!)

Kálmán Károly: Arról beszél ezután, hogy a különlegességi czukorgyárakat nagyon meg kellene adóztatni. A viczinális vasutakat nálunk czukorpapírból készítik, van aztán egy más fajta czukor, a *provizió-ember*, amelyből csak egy *morzsányi* százezer forintba kerül.

Elnök: A képviselő ur most másodszer sért távollevő személyeket, ezért rendreutasítom.

Kálmán Károly: Vannak még *nép-czukor-kák* is, de ezeket golyó alakjában adogatja a a népek a prémiumos-liberális kormány. A népek keserves könnyeiből czukortengert akar a kormány a czukorgyárosoknak létesíteni. A kormány közönséges vérszopó piócza és neki megbízatása van, hogy a bölcsesség szavával sózza be ezt a pióczát. (Óriási derűtség.) Kijelenti, hogy a czukorprémium nem szavazható meg lelkiismeretes ember által, de ha redukálják az egyházpolitikai törvényeket, akkor jelentkezhetnek prémiumért.

Azért vagy buzduljanak önök, vagy pusztuljanak és ne kaczagjanak önök, hanem veszzenek.

Elnök: A képviselő urat ezért a kifejezésért újra rendreutasítom.

Kálmán Károly: A rendszerre mondtam!

Elnök: Azt mondta, hogy önök, már pedig a rendszert nem szoktuk per önnek nevezni.

Elnök: az ülést öt percze felfüggeszti. Szünet után

Visontay Soma: Azt irták a lapok, hogy a törvényjavaslat tárgyalására a czukorgyárosok összegyűltek Budapesten és naponta eljárnak a képviselőházba, hogy meggyőződjenek arról, hogy az ellenzék mint viselkedik a javaslattal szemben.

A helyzet tehát megváltozott, azok akik eddig csak a miniszterek előszobáiban autisamlirioztak, most az ellenzék eljárását kísérik. Így megérhetjük, hogy Rótschildhoz is szerncséje lesz a képviselőháznak.

Ez az ellenzék diadalát jelenti, mert az ellenzék megmutatta, hogy ily fontos anyagi dolgokat tárgyaló javaslatot könnyen át nem enged.

A mikor a munkanélküliek gyülekeztek itt a ház előtt, a rendőrség szétszálta őket. Nem gondolja a kormány, hogy a Rótschildokkal szemben is meg kellene tenni a rendőrségnek. Különös, hogy azokat a javaslatokat, a melyek a nemzet anyagi érdekeit tárgyalják a kor-

mány mindig záros határidő alatt való letárgyalás végett terjesztette a Ház elé és addig sikerült is a javaslatok gyors keresztvitele és ime most megdöbbenve látja a kormány, hogy az ellenzék nagy vitát provokál. Azt mondják, hogy ennek a javaslatnak augusztus elsejére törvényerőre kell emelkednie. No hát ez a vita rendkívüli tanulságot rejt magában, mert azt mondták, hogy nincs ellenzék Magyarországon, tehát teremteni kell. Az ellenzék nem halt meg, csak aludt és ennél a vitánál felébredt.

Az ellenzék e vitánál se megy túl azon, ami egy ellenzéknek kötelessége. (Ugy van igaz a baloldalon.) Ugy látszik, hogy a kormány is ellenzi ezt a javaslatot, mert ha nem ellenezné, felszólalna. Egyedül az ir-hadvezér Arányi Miksa szólalt fel. (Nagy zaj a baloldalon.)

Arányi Miksa: Magad montad, hogy nem értesz ehhez a javaslatához.

Visontay Soma: Csodálkozok, hogy Irányi oly indulatba jön az ő szavai felett. Hogy mit ért Arányi a szakértelem felett, azt nem tudja, de azt tudja, hogy a magyar parlament nem változhatik át egyszerű anketté. (Ugy van balról.) Ha a legnagyobb szakértelemmel beszélnek is a dologról, még sem tudnánk meggyőzni a tulodalt, de a parlamentben joga van felszólalni mindenkinek, annak is, aki nem szakértelemmel szól a dolgokhoz. (Helyeslés balról.)

Ülés vége 1/2 órakor.

A gyermekek költője Nagyváradon.

— Pósa Lajos megérkezése. —

Kedves, szép ünnepet rendeznek ma az apró gyermekcsereg részére a nagyvárad ujságírók.

Az ünnepélyt különösen az teszi érdekessé, a gyermekek melegsivü barátja, az apróságok lánglelkü poétája is lejött ez alkalomból Nagyváradra.

Tegnap este a gyorsvonattal érkezett meg Pósa Lajos.

A peronon Rátkay József hatalmas csapata, vagy 300 gyermek, nemzeti lobogókkal, példás rendben sorakozott.

Ezenkívül előkelő közönséggel zsufozásig megtelt a perron. Ott láttuk a főispánt, alispánt, a tanügyi férfiakat, és az ujságírókat teljes számban. Különösen nagy számmal voltak az előkelő hö gyek, akik eljöttek, hogy lássák azt a meleg kedélyű és forró szívű embert, aki annyi sok szepet mesél, annyi örömet okoz gyermekeiknek.

Mikor a gyorsvonat megérkezett szünni nem akaró éljen tört elő a sok száz gyermek ajkon s olyan ovációvá nőtte ki magát a gyermekek hálás szeretete, a milyen ritkán szokott történni.

Lovassy Andor fogadta az érkező poétát s a gyermek csereg elé vezette, ahol dr. Grósz Menyhért kis fiacskája Grósz Ernő üdvözölte a következő szép beszéddel.

Kedves Pósa bácsi!

Mindnyájan eljöttünk Elédhez, akik olvassuk a Te édes irásaidat, a Te gyönyörűségeket, igaz meséidet, hogy kiesi szívünk nagy szeretetével üdvözöljünk körünkben. — Szeretnénk átölelni és térdeidre kuszva, szeretném megcsókolni azt a kiapadhatatlan örökforrását a szebbnél-szebb történeteknek, azt a mesemondó ajkat, amely annyi lélekbeható, annyi szívhez szóló dolgot beszélt már el mi nekünk.

Mert nagyon, de nagyon szeretünk Téged, kedves Pósa bácsi és áldjuk az alkalmat, hogy így, szemtől szembe is megismerhettünk. Százszor szivesebben fogjuk ezentul olvasni az »Én Ujság«-omat s minden szónál, amelyet abba irsz, arra fogunk gondolni, hogy azt az a Pósa bácsi írta, akit én is ismerem s aki az életben is olyan kedves, olyan jóságos, mint a minőnek az ujságjából gondoltuk.

Mert ha eddig is élvezettel olvastuk és elhit-

tük azokat a tündérszép dolgokat, ezentul még égőbb kíváncsisággal várjuk azokat, mert most azt is tudjuk, hogy az a sok jó, amit nekünk irsz, jó szívből fakad s hogy igaz hazafi és jó gyermek ad nekünk jó példát a hazafiai és gyermeki-szereteten.

Örömtől repeső lélekkel s nyitott karokkal üdvözölünk tehát, kedves Pósa bácsi, a nagyvárad i gyermekek, a Te hűséges olvasóid és tisztelőid nevében és kérek meséj nekünk holnap is olyan szép, olyan csodás dolgokat, amilyeneket Tőled megszoktunk, hadd szívjuk magunkba a Te forró honszerelmedet, a Te gyermeki gyöngédségedet s szíved igaz jóságát s ujjongó örömmel és teli torokkal fogjuk mindannyian kiáltani azt, ami sziveinkben visszhangzik, mindnyájunk öröme a haza és az irodalom üdvére, sokáig éljen Pósa bácsi!

A kis fiucska oly szépen, értelmesen adta elő az üdvözetet, hogy meglepetést keltett a közönség soraiban.

A beszéd végével Pósa Lajos homlokon csókolta a kis szónokot s beszédet intézett a gyermekekhez.

A szónoklat megrezgette szíve minden hurját. Beczegetve, kedves hangon szólott a gyermek csereghez. Lelke emelkedik, mert ily fogadtatásban csak nagy urak, miniszterek részesülnek. Ő csak egy szegény író, költő. De büszke lehet minden költő, mert az isteni adománya teszi nemessé. Majd a nemzeti lobogó színeit, jelentőségeit fejegette s szívökbe csepegtette a hazafiság érzetét.

Lelkesen megéljenztek s mikor kivonult a pályaházból, körülrajongta az apró csereg s elhalmozták szeretetökkel.

A költő az ujságírókkal vonult be a városba.

A hírlapírók a Fekete Sas-ban kibérelt szobába vezették s rövid beszélgetés után a szinkörbe vonultak.

Este 9 órakor rövid ideig tartó vacsora volt a Rózsabokor-ban.

UJDONSÁGOK.

* **A pápa levele.** Az „Osservatore Romano“ a pápának Oreglia biborosdékánhoz intézett levelét közli. A pápa e levélben köszönetet mond mindazoknak a püspököknek, a kik a legutóbbi szenttéavatáskor Rómába jöttek és aláírták azt a feliratot, a melyben hű ragaszkodásukat nyilatkoztatják a szentszékhez. A pápa inti a püspököket, oltsák ez érzelmeket a katolikus világba és működjenek közre a keleti disszidens egyházak egyesítésére. Mindennap szükségesebbnek látszik, hogy az apostoliszentszék elnyerje azt az állást, a melyet számára az isteni gondviselés kijelölt.

* **Autonomiai választások.** Az autómiai választók név listroma várad-olasziban vasárnap esti 6 óráig lesznek kitéve, mely idő alatt a plébánián bárki által megtekinthetők s az esetleges reklamációk foganatosíthatók. Várad-ujvároson 23-án estig a róm. kath. fiu iskolában van az ujsárosi választók névsora közszemlére kitéve. Olasziban f. hó 18. este 6 órától, njvároson f. hó 23-án este 6 órától kezdve bevonatnak a listák, mely határidők után a reklamációk figyelembe többé nem vétetnek. Ez uton is felhivatnak a választók, hogy joguk érdekében a határ időközön belül a listákat tekintsék meg.

* **Az orsz. kath. kongresszus.** Hajdu-Dorog kerületi g. kath. esperesség papjai tegnap, Bökönyben tartott összejövetelükön, szemben a munkácsi egyházmegye hivatalos jelöltjével, tekintettel a magyarság érdekeire, a magyar liturgiára, püspökségre, — Varga László esperes elnökle alatt, szavazatukkal egyhangulag Fejér Emunául prépost kanonok s Melles Emil egyházi bíró mellé csoportosultak, ezeket óhajtván a kath. autonomia kongresszusra képviselőül felküldeni.

* **Az új nagyvárad kir. ügyész.** A nagyvárad kir. ügyészség pár hónap óta vezető nélkül volt s az ügyészi teendőket Lázár Márton kir. alügyész teljesítette. Különböző kombinációk voltak forgalomban, a melyek szerint a nagyvárad i igazságszolgáltatás köréből vélték kinevezni az új ügyészt. A tegnapi budapesti közlöny ezeket a kombinációkat halomra döntötte, amennyiben közli az új ügyész kinevezését. Az igazságügyminiszter áthelyezés útján töltötte be dr. Bulovszky József örökét. A nagyvárad i ügyészséghez dr. Perjessy Mihály fehértemplomi kir. ügyész helyezettét át.

* **Nem lesznek apáca-diákok.** Több lap hozta azt az érdekes hírt, hogy az Angol kisasszonyok, a Sacré Coeur s a »szürke nénék« apácarendjéből két-két tag a szeptemberi szemesztertől kezdve hallgatója lesz az egyetem bölcsészeti szakának. Ezzel szemben Almássy Mária, az angol kisasszonyok rendházának főnöknője, levélben kijelentette, hogy közülök senki sem fogja az egyetemet látogatni. Hasonló értelemben nyilatkozott a »Sacré Coeur«-ról elnevezett rendház főnöknője is.

* **A fertőző betegségek behurcolása ellen.** Nagyvárad város orvosi hivatala tapasztalta, hogy a vidékről élelmiszerekkel bejövő falusiak gyakran behurcolják a járványos betegséget. Ennek meggátlása céljából felkérte a városi tanács Biharmegye alispánját, hogy a megye területén előforduló járványos, fertőző betegüléseket tudassa hogy a kapitányi hivatal ahhoz képest intézkedhessék. Szunyogh Péter alispán most értesíti Nagyvárad város polgármesterét, hogy a megyei főorvos kimutatását a járványos betegségekről megküldi Nagyvárad városának s egyben tudatja, hogy a főszolgabírókat utasította, miszerint a járványos betegségek fellépését a várossal tudassák. Minden egyes fertőző bajban előforduló megbetegülést azonban nem tudathat, mert az sok munkával járna. Különbben a hatóság ugy is a legszigorubban jár el az ilyen eseteknél.

* **Az udvariatlan tanfelügyelő.** Gyuláról jelentik a következőket: Ismeretes az a konfliktus, mely Mezey itteni kir. tanfelügyelő és a békési községi iskolaszék között kiütött. A tanfelügyelő ugyanis hivatalos ridegséggel levelez az iskolaszékekkel s egy »meghagyását« (valamely tanügyi akta kézbesítését) a t. iskolaszéki Elnökségnek küldötte. Az iskolaszék kimondotta hogy nem tartja magát kézbesítő közegnek és ha ildomosabb hangon nem írnak hozzá, inkább leteszi a nobile officiumot. egyben megfellebbezte a kir. tanfelügyelő »meghagyását.« A közigazgatási bizottság azonban elutasította a fellebbezést, mert az iskolaszék alárendeltje a kir. tanfelügyelőnek s a hivatalos hangot tünni tartozik. Az iskolaszék megfellebbezte az elutasító végzést s közigazgatási bizottság álláspontjára helyezkedett. Az iskolaszék élén Hajnal István, dr. elnökkel, Konkoly Jenő alelnökkel és Mezey Lajos főjegyzővel megbízatásáról lemondott, mert ha ingyen szolgálnak közügyes legalább elvárják az udvarias hangot. Bajos lesz é békési iskolaszéket megalakítani Békésen, mert ebben a helyzetben senkisé kívánja az amugy is nem nagy kedvvel vállalt nobile officiumot elfogadni.

* **Egy kis vigasztalás.** Élelmiszer kivételünk az utóbbi időben nagy mértékben növekedett s a közel jövőben valószínűleg még jobban fog növekedni, mert a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete már most javában szervezi a gyümölcsértékesítési szövetkezeteket, melyek a külföldön fognak piacot keresni és alapítani a magyar gyümölcs számára, melyeknek gyűjtését szállítását és értékesítését is magára vállalja a szövetkezet. Annál kedvezőbb, hogy a Magyar Államvasutak igazgatósága látván a baromfi (eleven) leölt állapotban), fűzelék és gyümölcs, leölt vad, vaj stb. árucikkéket növekvő kivételét és e kiviteli ágak nagy fejlődésképeségét az a »A. É.«

szerint — jelentékeny szállítási kedvezményeket engedélyezett az élelmiszer-kivitel érdekében. E szállítási kedvezmények az összes magyar államvasuti állomásra nézve érvényesek, s az esetre, ha az élelmi szerek Ausztriába küldetnek, a fuvardíj 15 százalékig, ha pedig a távolabbi külföldre mennek 20—25 százalékig emelkednek. A magyar államvasut igazgatóság úgy reméli, hogy így módon 4—5000 vagyon élelmiszer lesz exportálható.

* **A szövetkezetek terjedése.** Keszthelyen a gazdasági egyesület közgyűlést tartott, melynek főtárgya volt Bernáth István fölolvasása a szövetkezetek hasznáról és szervezéséről. A gazdagylésre a megye egész előkelősége megjelent s a nagy lelkesedéssel fogadott fölolvasás után elhatározták, hogy Zalamegyében erélyesen hozzájárulnak a szövetkezeti ügy fejlesztéséhez. E végből bizottságot is küldtek ki Hátkzy Kálmán gazdasági egyesületi elnök elnöklése alatt, mely a szövetkezetek szervezését kezébe vegye.

* **Képviselő választás.** Az özsztre hivandó kath. autonómiai kongresszus világi képviselőjéül egyházmegyénkből két tag lesz kiküldve Békésmegye gróf Wenckheim neve körül csoportosul. Szilágy és Biharmegyében pedig gróf Batthyányi József személye kezd győztesen kibontakozni a választásból. Tasnádon 140 ember Magyar-Cséknén 60 választó egyhangulag gróf Batthyányi József-re adta szavazatát.

* **Kitüntetett tanítók.** Békésmegye népnevelési bizottsága — mint békésmegyei tudósítónk jelenti — ifj. Such János csaba-fürjesi tanítónak 150, ifj. Wallner János mezőberényi tanítónak 100, Ulrick Győző csabai tanítónak 75 és Molnár János szarvasi tanítónak 50 frt jutalmat ítél a magyar nyelv sikeres tanításáért. Utóbbi kapta a szarvasi takarékpénztár 50 forintos jutalmát és Paulovits Józsefet és Mazán Jánost dicsérettel tüntette ki a bizottság.

* **Vadászusi jog bérbeadás.** Fekete-Bátor és Fekete-Tót községek vadászati jogát hat évre bérbeadják. Az árverést augusztus hó 1-én tartják meg.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk a következő gyászestéről: Özv. Soltész Józsefné szül. Fábry Juliánna, egy a maga valamint gyermekei Mariska, József, Margit, Zoltán, Irén, Ilona, Ernő, egy az elhunyt testvére Soltész Pál nevével szül. Zolcsák Mariskával nemkülönbön az ethunyt sógorai és sógornője Fábry Pál és Gázi György nevével szül. Buza Annával, egy számos más rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér, sógor és rokonnak Soltész József m. k. posta- és távirtda főtiszt, építési osztály vezetőnek f. év július hó 16-án reggeli 1 órakor élte 44-ik, boldog házassága 21-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 17-én d. u. 5 órakor fognak Felső-Kaszárnya-utca 644-ik szám alatt levő lakásnál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s a zöldkerti sírkertben örök nyugalomra tételni — az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó 19-én d. e. 9 órakor fog a nagyváradi-újvárosi plébánia templomban az egék urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívhatnak. Nagyvárad, 1897. július hó 16-án. Az örök világosság fényeskedjék neki.

* **Orvos választás.** Konyár községben a napokban ejtették meg az orvos választást. Dr. Nádudvari Dezső gyakorló orvost választották meg.

* **Uj bacillus.** Régóta ismert dolog, hogy a használt író tollal való szurás az ujjakban vérmérgezést okoz, de tenni ez ideig nem igen tudtak semmit. Most az a nevezetes hír száll világgá Lipcséből, hogy az ottani bakteriologiai intézet tanárának dr. M a r p m a n n a k sikerült megtalálni a tintában azokat a mikroorganizmusokat, melyek a vérmérgezést okozzák. Konstatálta ugyanis, hogy a legtöbb tinta, különösen az iskolai használatra szánt tinta, bakteriumokat tartalmaz. Hatvanhét különböző, nevezetesen gallussal készített tintában felfedez-

ték a bakteriumokat s tizenegy iskolai tintában — a melynek készítéséhez anilint használtak, még az ujonnan felbontott üvegekben is megtalálták az említett mikroorganizmusokat, melyeknek száma annál nagyobb volt, minél tovább állott a tinta a szabad levegőn. Egy üveg ilyen tintából — mely három hónapig dugó nélkül állott — izolált a tudós professzor egy fertőző bacillust s beoltván vele egy egeret, az végmérgezés tünetei közt pusztult el. — Hogy a gallus-tintán — ha állni hagyjuk — sűrű, fehér lerakodmány képződik, azt eddig is tudtuk. — Most már tudjuk azt is, hogy van — tinta-bacillus. Menyők okos nép az a német.

* **Nemzetközi macskakiállítás.** Németországban ez év októberében lesz az első macskakiállítás. Október elsejétől hatodikáig Münchenben rendeznek nemzetközi macskakiállítást, amelyen részt vehetnek: 1. házi-macskák: egy színűek, csikosak és foltosak; 2. külföldi macskák: angorák, kusaiak és perzsák; macskabőrök, macskaképek, továbbá a macskákra vonatkozó irodalom és minden egyéb dolog, ami tenyésztéssel és használhatóságukkal összefügg. A kiállítandó állatokat legkésőbb szeptember 30-ikának déli 12 óráig be kell küldeni. A díjak odaítélése október elsején lesz. Birák: Bungartz Jan, a híres állatfészt és Specht E. C. Lesz 25 nagy díj, továbbá arany-, ezüst- és bronzérmek és dicséző oklevelek.

* **Az orleansi szüz a görögöknél.** Egy külföldi lap a következőket írja athéni tudósítója nyomán arról a női amazonról, a ki most a görög seregben a francia Jeanne d' Arc szerepét akarná játszani. Az utakon trombita hang hallatszott, és egy felvonuló népesoport élén egy fiatal lányt pillantottunk meg, a ki félfának volt öltözve és görög nemzeti zászlót tartott a kezében. A közeli utcákból fiatalok és katonák siettek elő s mint futó tűz terjedt el a hír a városban: »Egy görög Jeanne d' Arc érkezett Athénbe! Az egész felvonulás olyan látványt nyújtott, mely magával ragadta a szemlélőt. A fiatal lány, barna ruházatban, töltény övvel a két vállán, vállaira leomló szénfekete hajával az élén haladt a lelkesült népesoportnak. Mindez úgy hatott, mintha valami sajtószertörténeti jelenet ábrázolása lenne. Végre is egy kopotás két emeletes ház előtt állapodott meg a csoport. En attól a gondolatától eltelve, hogy Jeanne d' Arcot szóra foghatom, a tömegben keresztül törve a házba lopóztam. A házban két éltes nő fogadott a legszeretetre méltóbban, kiknek hajfürtei arcukra voltak lesimitva, füleikben pedig sinili-gyémánt fülbevalók lógtak. Ezek rövid vallatára fogtak s ezután bemutatnak a leánynak, a ki időközben kilépett az erkélyre, mely előtt a lelkesült nép hódolatát bemutatta. Ekkor azonban hirtelen olyasmi volt ezen a lányon észlelhető, a mi nekem nagyon visszatetszett. Nem áll az, amit a jelenet szemlélői beszéltek, hogy a lány Macedoniából érkezett volna, mert hisz egy athéni szegény polgár leánya. Tekintetében több volt az elszántság, mint a tisztaság, főleg mikor kokett módon fogait mutogatta. Soha életemben nem láttam ilyen fehér fogakat szépfarmájuk és simára csiszoltak voltak e fogak, de nem volt bennük mégsem semmi élet, semmi melegség. En elnémultam és minden poézisnak vége szakadt a szememben e női illetőleg midőn arról értesültem, hogy ez csak mint élő reklam szerepel egy fogorvos érdekében, a ki új fogsorral ajándékozta meg őt. Így néz ki az orleansi szüz százdévi kiadásban, no de nem is sok köszönet volt harczteri szereplésében!

* **Skraba Antal temetése.** Tegnap temették el Skraba Antal, Nagyvárad évek hosszú sorozatáig volt rendőr őrmesterét. A temetésen testületileg vettek részt a rendőrségi tisztviselők és valamennyien a közrendőrök Faludi Soma rendőrőrmester vezetése alatt. Hűségesen szolgált a megboldogult s midőn jól megérdemelt nyugdíja felmentette volna fáradtságaitól akkor ragadta el a halál.

* **A megzavart nászjé.** A falu árendása — írják Krasznóikról — beleszeretett Domineszku Paulába, az odaváló román lelkész feleségének leányába. A pap sokáig nem akart a házasságba beleegyezni: csak mikor látta, hogy leánya boldogságáról és jólétéről van szó, adta oda leányát Goldner Mórícznak, az éppen nem fiatal árendásnak. A lakodalom tegnapelőtt történt meg, s mert az új házaspár csak az anyakönyv-

z ető előtt esküdött egymásnak örök hűséget, a lakosság iszonyuan fölháborodott az eseten. A község bírja fölbérelt két legényt, a kik a nyugodni tért két boldog pár ablaka alá egy csomó robbanó anyagot tettek. Az iszonyu dörgésre a házaspár rémülten futott ki a szobából, mire a felbéreltek kegyetlenül helybenhagyták az árendást, a menyaszonyt meg hazavitték a szüleikhez. A csendőrség másnap letartóztatta a két legényt, a kik a falu árendásának ily kegyetlenül megzavarták a boldog nászjéjét.

* **Uj vasut.** A Püspökladány-füzesgyarmati h. é. vasut, a melynek Kornis Károly gróf az engedélyese, a megvalósulás stádiumába lépett, amennyiben Pollák Ármin vasutépítő vállalkozó mérnök ma e vasutra letette az állampénztárnál a kaucziót s még ez év őszén megkezdí az építést.

* **Meglopott utas.** F. J. nagykereskedő Budapesre akart utazni. Az indóháznál a paktáskáját egy pad alá tette s mikor a vonat indulásakor előakarta venni, már sehoh sem találta. Több értékpapír, számla és ruhanemű volt benne. A paktáskát és a számlákat később megtalálták egy árok parton. A többi tárgyak mind eltűntek.

* **Elkobzott pótkávé.** Mandel Ferencz rendőrbiztos tegnap piacvizsgálatot tartott s többek között egy pótkávé elárúsítóra talált, ki ugyancsak olcsó árban vesztegette a portékáját. Ez feltűnt M a n d e l Ferencznek és felbontott egy csomagot s kiszűlt, hogy az egész áru, megromlott és penészes s ártalmas az egészségre. Körülbelől h a t v a n csomagot elkobozott. A közönség jól teszi, ha ovakodik az ily olcsó portékától.

* **Megszöktek a csendőrök kezéből.** Részletesen megemlékeztünk arról a nagyobb kaliberű lopásról, amelyet O l a s z Elemér fugyivásárhelyi birtokos kárára nemrég elkövettek. A betöréses lopást a híres Faraó ivadék: a Rostás familia követte el. El is csipték őket, azonban Érselinden kisiklottak a csendőrség keze közül, megszöktek. A nagyváradi kir. törvényszék Rostás Macsó, Rostás Antal családja Rostás Máté czinezár és Rostás Jakab czigányokat most országosan köröztetni. Mindannyi-
nak ismertető jele, hogy fekete.

* **Hűtlen cseléd.** Nagy Mari Spitz Józseftől egy üveg rumot elcsent. A kárvallás után a gazda nyomban a rendőrséghez ment és feljelentette a hűtlen cselédet, kit aztán a rendőrség nyomban le is tartóztatott.

* **Meglopott vendég.** Rozenczveig J. korcsmájába szállt F. P. falusi utas. Tizenegy óra felé lefeküdt s nyugodtan aludt reggeli kilencz óráig. Ekkor vásárolni akart menni, de meglepetve vette észre, hogy összes pénze eltűnt. Panaszt emelt a rendőrségnek s most keresik, kogy kilopta el a F. P. tizenöt forintját.

* **Kicsértelt bőrdönd.** Roboz Andor a fővárosból a tegnap esti 7 órai gyorsvonattal megérkezve paktáskáját, mely sárga bőrből van kicsértelték. Kéri az illetőt, hogy Kossuth Lajos utca 9 sz. alatt átszolgáltassa.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Otthon.

— Gál Gyula negyedik fellépte. —

Gyenge előadásban láttuk tegnap Sudermann »Otthon«-át. Nem tudni mi volt ennek az oka, de tény, hogy a tegnapi előadás, egyike volt a leggyengébb drámai estéknek.

A szereplők közül egyedül Gál Gyula alakítása magaslott ki. Schvartzter ezredesét játsotta kitünő felfogással s a kivitel is a legutolsó hajszálig gondos és élethű volt. Többször láttuk tőle már e szerepet s annál inkább meglepett bennünket a haladás.

Paulainé alakítása tünt ki mellette legjobban. Az ő játéka is magas színvonalon állott.

Keszler Edéról már az ellenkezőt mondhatjuk. Sem a maszkja, sem a hangsúlyo-

zása nem volt jó. Egy cseppet sem hatott s aztán olyan módon beszél, mintha lenne valami a szájában.

S z e n d r e i, egyéniségével és szerepkörével ellenkező szerepet kapott s talán ennek tulajdonítható, hogy alakítása egy cseppet sem volt jó. Nem így képzelte a szerző azt a kormánytanácsost, kinek jellemét, olyan szép vonásokkal színezte ki.

L u b r i n c z Julia, szépen és hatásosan játszott.

S o m l ó Emma kedves alak volt minden mozdulata helyes volt s minden kifejezése eltalálta a hatást.

Kisebb szerepeikben B a l l a, T o l n a iné és K ö v i j ó k voltak.

Közönség közepes számmal.

... s

Az aradi színügyi bizottság Nagyváradon.
A jövő héten jön Nagyváradra az aradi színügyi bizottság, hogy Ámon Margit és Székely Irén tehetségéről meggyőződést szerezzen. A »Kék asszony« és a »Gyimesi vadvirág« van kitűzve. Székelyt mutatják be tulajdonképpen, pedig a bizottság Ámont is akarja látni. Ámonnak azonban a »Gyimesi vadvirágban« egy piciny és nem is az ő szerepköréhez való szerepe van és így tehetségéről nem fognak helyes bizonyosságot szerezni. Nem tudjuk mi ennek az oka, rossz akarat-e, vagy feledékenység de tény az, hogy Ámon Margittal nem vallanak szegyet akkor sem, ha egy tehetségéhez mért szerepben mutatnák is be az aradi színügyi bizottságnak.

Elektra a szabadég alatt. Mint értesülünk a szenzációs »Elektra« előadásnak a napja augusztus hó tizenötödikére van kitűzve Jászay Mari kívánsága folytán. Az előadás iránt országsszerte nagyérdeklődés mutatkozik s pár nap múlva már a rendezőség is, egy teljesen kidolgozott programmal fog a közönség elé lépni.

EGYESÜLETEK.

Uj kath. körök. A belügyminiszter a tót-megyéri kath. kör és a tihanyi kath. olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

Önkéntes tűzoltók Beélben. É d e r Géza főszolgabíró kezdeményezésére és buzgólkodására Beél községben önkéntes tűzoltó egyesület alakult. Az alapszabályokat a megerősítés végett beterjesztették Bihar megye alispánjához.

Igazságszolgáltatás.

Kétszer eladott birtok. A falusi népnél, a csalásnak különösen ez a módja van kifejlődve. Kétszer eladnak egy birtokot mint azt özv. Drimbó Jánosné és Gábris Gábor Bihar-Sóvár-hegyi lakosok tették. A turpisság kisült s a furcsa ügy a törvényszék elé került. A szüneti tanács tegnap foglalkozott ez ügygel. A tettesek mindent őszintén beismertek, mit a törvényszék enyhítő körülménynek tudott be és mindkettőt egy-egy havi fogházra ítélte közokirat hamisítás büntetése miatt.

Közönség köre.

Felkérteünk a következő helyreigazítás közlésére:

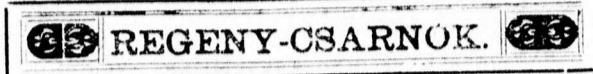
Nagyvárad, 1897. jul. 16.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Nagyon szépen felkérem legyen oly kegyes becses lapjában e pár soraimnak helyet adni, mivel a »Nagyvárad« című 164. számú lapban személyemet sértő czikk »Kedélyes lakók« czimvel látott napvilágot. De nagyon rosszul volt informálva az említett lap, amennyiben az említett Rácz Károlynét nem is ismerem. Hanem lakik velem egy udvarban egy Rácz Lenke

k. asszony két kis leányával; evvel volt ugyan az említett napon férjemnek szökváltása, de nekem nem és így a fent említett lapban írott czikk éppen nem felel meg a valónak. Mert sem az én ablakomon, sem ajtómon semmiféle vizes kannát be nem dobott senki és így a butoraim is a legjobb egészségnek örvendenek, jobb egészségnek, mint az említett czikk, mert az betegen látott napvilágot. Csupán ennyit esedezem az igazságért megtenni, a legmélyebb tisztelettel

Rigli Ferenczné.

P R A D A.

Fordította K. G.

69.

Leonora lesütve szemeit hallgatott.
— Tuds róla valamit Leonra? — ismételte hangosan majdnem fenyegetve, miközben kezét megragadta oly erősen, hogy az szeretett volna sikoltani.

— Megmondom Jani! — s minthaszegegyelte volna susogta: — Daisy biztosan megalátott bűnnünket mikor tegnap olyan bolondul viselkedtünk s azért ment el.

— Hogy testvérednek elmondja? Ezt mer-te tenni? Nem atyja vagyok-e én neki? Nem szabad azt tennem, a mit akarok? Te leendő feleségem vagy, és az ő leendő anyja. Megítatom arra, hogy nekem engedelmeskedni köteles Velel pedig tisztelettel bányék.

XVII.

— Most már hiszed? — kérde Vilmos barátját, ki előtte ült, fejét tenyerébe hajtotta szemeit egy levélre meresztette mely előtt feküdt az asztalon.

Nem felelt, szó nem jött az ajkára a csapás annyira elszédítette melyet az kapott.

— Az ő betűi az ő írása! — folytató Vilmos — jól ismered. Jöjj Ottó szabadulj meg már egyszer tőle. Láthatad már hogy csak játszik veled sem szíve sem lelke.

— Istenem! Istenem! tehát mindent elül-ről — sóhajtott Ottó — soha sem akartam, nem is tudom, micsoda rossz szellem vett rá, hogy Amsterdamban felkeressem.

— Ott lökte ki rád megint a hálót, te meg vakon hittél neki mindent.

— Oh! hiszen olyan szeretreméltó volt, olyan... nem tudta tovább folytatni, erős zokogásban tört ki.

— Itt a jutalom! — bosszankodott Vilmos — ez a nagy ember sár mint egy kis gyermek hozzá még olyan személyért, ki nem érdemes arra sem, hogy érte cipőjét kitisztítsa.

Ottó azonban nem hallgatott rá, a régóta visszafojtott fájdalom kitört, utat tört magának nem lehet az árt vissza tartani. Daisy is belépett, ő is sápadt volt, levert volt nagyon, és mikor Ottót meglátta, szerényen visszaakart húzódni.

— Daisy! szólt Vilmos — hozz neki egy pohár vizet, egészen magán kívül van a szegény ember.

Daisy gyorsan teljesítette a kérelmet, az ő szemei is tele voltak könnyel lehajolt hozzá s egyszerű, gyermekies módon, így szólt hozzá: Szegény Ottó ur! Ne legyen olyan elkeseredett igyék egy kis vizet.

Ottó meglátta apró kezeit homlokára nyomta, — úgy égett úgy lángolt — mintha csak enyhülést hozott volna számára.

— Oh! Daisy! Daisy! Mind a ketten elvesztettük, a mi legkedvesebb volt előttünk.

— Ne gondolkozzék! örvendjen! — szólt a lány naivul — ön boldogabb, mint apám.

— Vilmos bölesekedő pillantásokkal nézte kettőjüket.

— Mindezt az én jó nővéremnek köszönhetjük — gondolta ő — s még hozzá csendesesen végig kell nézmem és hallgatnom a nélkül, hogy valamit tehetnék.

Fetvette a levelet csak néhány sor volt, melyben Leonora eljegyzését tudatta Mac Dunolly ural a lakadalom majd később lesz. Ő addig barátjánél fog lakni, onnan kéri

meg, s a menyegző után tüstént Indiába utaznak.

Vilmos hosszu levelére egy szót sem irt csak az utóiratban irt, rád vonatkoztatva ennyit: »Jani közelebb irni fog, lányát illetőleg nagyon fel van izgatva a leány szökése miatt s nagy fáradságomba kerül csak egy kissé is lecsendesíteni.

Természetesen mindnyájan nagyon meg voltunk rémulve. Egyelőre nálad hagyja.

E levél Daisyt nagyon nagyon felizgatta, jajgatott, hogy ő atyját elvesztette, a leghévesebb és legerősebb módon kinyilvánította, hogy ő Indiába nem megy: »De Daisy — szólt Vilmos csittgatva — miért viseled ilyen rosszul magad? Azért haragszol mert én nagybátyád lettem?»

Erre nem gondolt elbámulva nézett rá, azután szenvedélyesen keblére borult és kiáltá:

— Bátyám, kedves bátyám, Igen! nálad maradok, nem hagyok el, had menjenek magukban Indiába.

— Nos végre beismered hibádat? Menj szobádba, s addig ne térj vissza, míg egészen nyugodt leszek.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K

Az özvegy trónörökösné utazása.

Budapest, jul. 16. (Saj. tud. távirata.) Moszkvából írják, hogy Stefánia főhercegné asszony moszkvai tartózkodását minél kellemesebbé óhatják tenni a hatóságok s a lakosság. A főhercegné S e r g i u s nagyherceggel meglátogatta a Kasán híres székesegyházat.

A képviselőház üléseinek meghosszabbítása.

Budapest, jul. 16. (Saj. tud. táv.) A Ház ülési meghosszabbítása tárgyában Bánffy holnap vagy hétfőn megteszi indítványát.

A háboru áldozatai.

Athén, jul. 16. (Saj. tud. táv.) **A katonai attachék hivatalos jelentése szerint a a török-görög háboruban görög részről 7500 ember esett el, 5780 — köztük 9 őrnagy, 27 százados pedig megsebesült.**

Krieghammer megy.

Bécs, július 16. (Saját tud. távirata.) Politikai körökben tartja magát a hír, hogy Krieghammer hadügyminiszter az ősszel megválk állásától s B o s z n i a kormányzójává nevezi ki a Felség. Utódjául F e j é r v á r y t emlegetik.

A karlocazi congressus.

Karlócza, juli 16. (Saj. tud. távirata.) Minthogy a congressus igazoló bizottsága munkálatait befejezte, Brankovics patriarcha a congressus ülését ma d. e. 10 órára tüzte ki. Az igazoló bizottság jelentése szerint 68 választást igazoltak, 7 választást pedig tiltakozással támadtak meg. A congressus megalakulása után Zsiokovics Jován bárót 62 szóval a congressus világi elnökévé választották. Tíz szavazó lap üres volt. Jegyzők lettek Obrenovics Lázár, Paolovics Lutimir, mint világi és Jones Mladen meg Joanovics Jován, mint egyházi tagok, mindezek az egyesült ellenzék tagjai. Brankovics patriarcha felhívására azután a congressus testületileg a székesegyházba vonult a hol a patriarcha Nikolics Miron és Opacsics German segédlete mellett ünnepélyes Veni sanctet tartott, a melynél Nikolics báró királyi biztos és kdlatus Jovanovits Pál is jelen volt és pedig

diszmagyarban. A királyi biztost a templom bejáratánál Brankovics patriarcha és kísérete fogadták.

A montenegrói trónörökös házassága.

Cettinje, jul. 16. (Saj. tud. táv.) Danilló montenegrói trónörökös augusztusban Pétervárra megy a császár nővérét, a 15 éves Olga nagyhercegnőt eljegyezni. Szerelmi házasság, melynél az olasz trónörökös interveniált.

Oszták miniszterválság.

Bécs, július 16. (Saját tudósítónk távirata.) A cseh nyelvrendelet, ujabban pedig az égeri botrány és vérengzés teljesen megingatták az egész kabinet alapját. Beavatott körök egész válságról, sokan pedig kik szintén jól vannak értesülve — csak részleges válságról beszélnek.

A méregkeverők ügye

Hódmezővásárhely, jul. 16. (Saj. tud. táv.) A hódmezővásárhelyi méregkeverők ügyében a törvényszék teljesen befejezte a bizonyítási eljárást, most már csak a vád- és védbeszédek vannak hátra. — A tárgyaláson kihallgatták az összes tanukat, kik között legfontosabb a Kóti Lajos vallomása, mert a fő bűnös ennek ígérte a biztosítási díj fele részét, ha hallgatni fog.

Földrengés.

Fiume, július 16. (Saj. tudósítónk táv.) Reggel 7 órakor csekélyebb rázkódás volt érezhető, kár azonban semmi sem történt.

Véres dáma.

Bécs, jul. 16. (Saj. tud. táv.) Bécsben Bajer József ügyvédjelölt ma reggel megakartá ölni a feleségét, de csak megsebesítette s aztán fölbőlte magát.

A londoni sztrájk.

London, július 16. (Saját tud. távirata.) Az alsó Ház teljesen a munkások védelmére kelt s követeli a kormánytól, hogy a munkások érdekében gyakoroljon nyomást a gyárosokra.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlők megvédése.

A »Tiszántúl« f. évi 160-ik számában esett el azon veszteségeket, melyek a vetési bagolyhernyó tömeges felléptével a szőlő ültetvényeket és így a szőlőbirtokosokat fenyegeti.

Ezen alkalmából s mert a szőlő-gyümölcs éréseinek ideje küszöbön van, elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom felhívni a szőlőbirtokosok figyelmét hegyköz-kovácsi tanító és praktikus szőlőgazda Kiss Gyula tanulmányára, melynek kipróbálása végett a m. kir. földművelési minisztériumhoz éppen e napokban fordult.

A nevezett tanító ur ugyanis hosszas kísérletezés és tapasztalás után egy olyan szert állított elő, melynek alkalmazásával egy kat. hold szőlő területet, — havonként 1 frt 20 kr., 1 frt 50 kr. költséggel mindennemű kártékony rovarok, madarak és állatok rongálásaitól meg lehet védeni.

A m. kir. minisztérium szakértőinek véleménye megismeretlen, de a tett próbák a legkedvezőbb sikert eredményezték.

Kiss Gyula tanító készségesen áll rendelkezésére a hozzá forduló gazdáknak s csak öröme fog szolgálni, ha a foganatosítandó eredményes eljárással találmánya közkincsé válhat.

Porcsalmy Sándor.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. július 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	122.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Italn. é. i. jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Szlovák-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	—	—	—	153.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.—
Oszták járdék papírban	—	—	—	102.—
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	102.—
Oszták járdék aranyban	—	—	—	123.—
Oszták korona járdék	—	—	—	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	—	—	—	146.—
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	950.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	395.50
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	368.—
Paris vista	—	—	—	350.50
20 márkás arany	—	—	—	952.—
Német birod. lmi. márka	—	—	—	58.70
London vista	—	—	—	119.50
Paris vista	—	—	—	47.55
20 márkás arany	—	—	—	11.73

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ma két előadás.

Bérlet 75-ik szám. Bérlet 75-ik szám.

Páratlan. Páratlan.

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 17-én,

Bérletiszünet. Bérletiszünet.

Délután fél 4 órakor, félhelyárral:

Jótekonyczélú gyermek-előadás.

M Ü S O R:

1. Nyitány, előadja a színházi zenekar.
2. Prolog, írta Sas Ede, elszavalja Panlay Erzsike.
3. Pósa Lajos felolvasása.
4. Gyermek-kuplók, írta Fehér Dezső, előadja Kövesi Albert.
5. Mese, előadja Lovassy Andor.
6. Kacagató történetek, előadja Gyöngyi Izsó.
7. »Isten megáldja a könyörülőt,« nagy előkép, gyermekek részvételével rendezti Kövesi Albert.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

NAP és HOLD.

Nagy Operette.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, 1897. évi június hó 18-én két előadás

Délután:

Gyöngyi Izsó urnak vendégfelléptével.

Az új honpolgár.

Énekes bohózat.

Este:

Gál Gyula és Gyöngyi Izsó urak együttes felléptével.

AZ ÁRENDÁS ZSIDÓ.

Népszimfó.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nemes-rákok

gondos csomagolással küldetik, vesszőkosárral egy postaküldemény

asztali-rák 2 frt 20 kr.

40 darab óriás-rák 2 frt 50 kr.

30 darab Solo-rák 3 frt 50 kr.

Azonnal kapható és szállítható:

H. Dávid Spitzer-től

rák-kiviteli üzlet PODWOLCZYNSKA (Austria.)

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

10826 rkp.

1897. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala mint elsőfoku iparhatóság által ezennel közhírré tétetik, hogy Nagyváradon Olasz Országút-utca 14 sz. alatt fekvő Diósi Ignác fia Lajos tulajdonát képező telken és tűzifa telepen, nevezett tulajdonos épület és szerszámfa raktárt szándékozik létesíteni, s ennek engedélyezése tárgyában az 1884 évi 17 t. cz. 20-ik §-a értelmében megtartandó tárgyalás határidejéül **1897. évi augusztus hó 4-ik napjának délutáni 4 órája** a helyszínére kitűzetett, mely körülmény azon felhívással közöltetik, hogy a kitűzött tárgyaláson mindazok, kiknek e vállalat ellen kifogásuk van, kifogásukat kötelesek azt szóval vagy írásban előadni, különben az üzlet telep, ha — csak köztekintetek akadályul nem szolgálnak engedélyeztetni fog.

N.-Várad, 1897 július 14-én.

Gerő,

rendőrkapitány.

Hirdetmény.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyei

mai naptól kezdve eredeti áron kaphatók

a „Biharmegyei Takarékpénztárnál, mint az osztálysorsjáték fő-elárusítójánál.

Továbbá a következő alélárusítóknál:

K. Frankl Mari, tőzsde, Kereskedelmi Csarnok;

Mihelffy Emil, bankiroda, fő-utca;

Weisz Ignátné, kispiazz-tér, Kovátsház.

Nagyvárad, 1897. július 17. 220 1-2

Az országszerte ismert

Parádi savanyuvíz

főraktára Nagyváradon Biharmegye részére

JANKY ANTAL urnál.

A szabad szénsav, szénsavas sók, s kénkönléghen rendkívül gazdag,

páratlannak ismert kénes savanyuvíz.

Hatalmas gyógyszer idült légsző, tüdő, gyomor, bél és hólyaghurutban, hunyók és fővény korban, lankadt ideg működésből származott emésztési zavarokban, idült, kimerítő köszvény és csuzban, renyhe lefolyásu arany érben, máj és lépdeganatokban szenvedőknek.

Mint idült ital különösen ott ajánlható, hol az ivóvíz rosz, vagy hol járványos betegségek urakodni szoktak.

A Parádi savanyuvíz források kezelősége.

194-10-10

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1897. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	2 23	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	7 05	P.-Ladány ind.	1 31	4 01	6 02	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 39	8 37	7 54	4 59	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	9 06	Debreczen >	3 05	5 30	8 00	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 08	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	10 37	Érmihályfalva érk.	4 06	6 44	9 17	5 09	—
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Rév >	1 34	7 46	10 08	9 30	6 13	Sáp >	—	—	12 25	2 27	5 38	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Élesd >	† 1 48	† 7 58	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 33	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad érk.	2 30	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagyvárad ind.	2 37	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 08	1 48	3 42	7 22	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 15	2 06	3 58	1 22	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
B.-Ujfalu >	3 14	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Sáp >	—	—	12 47	12 26	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Báránd >	—	—	1 01	12 42	4 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
P.-Ladány >	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 05	4 36	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Szolnok >	5 31	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 17	9 7	4 53	6 32	5 13	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Nagy-Káta >	6 25	12 41	4 45	5 00	—	B.-Hunyad >	4 50	9 07	5 32	7 16	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Budapest érk.	7 40	1 50	6 20	7 00	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 34	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 04	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Békes-Csaba >	7 01	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 01	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Less >	9 04	5 00	7 51
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 15
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 15	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 30
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 30								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad			
	Tv. sz. sz.	Sz. v.			Sz. v.	Th. sz. sz.			V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	4 10	2 27	Vaskóh ind.	2 55	2 20	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 48	2 40				
V.-Velenceze >	4 24	2 38	Lunka-Rézbánya >	3 07	† 2 33	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 40				
Félix-Fürdő >	4 51	3 —	Szudries >	3 34	3 02	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 23				
Kardó >	5 09	3 14	Belényes >	4 02	3 41	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 55				
Magyar-Gyepes >	6 09	4 04	Sonkolyos >	† 4 23	† 4 04	Körös-szeg >	7 02	3 36	Véztő >	6 12	5 36				
Tasádfő >	6 26	4 18	Belényes-Ujlak >	4 35	† 4 16	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08				
Drág-Cséke >	6 51	4 33	Borz >	† 4 44	† 4 26	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 28				
Magyar-Cséke >	7 11	† 4 48	Sólyom >	5 01	4 46	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 02				
Dused >	† 7 26	† 5 —	Gyanta >	5 22	† 5 07	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 14				
Szombatság-Rogoz >	8 07	5 35	Hollód >	5 36	5 22	Kót >	9 19	5 14	Szakáll >	7 48	7 49				
Hollód >	8 19	5 46	Szombatság-Rogoz >	5 57	5 54	Véztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 13				
Gyanta >	8 33	† 5 59	Dused >	† 6 21	† 6 25	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 38				
Sólyom >	8 59	6 24	Magyar-Cséke >	6 33	† 6 40	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53				
Borz >	† 9 14	† 6 38	Drág-Cséke >	6 54	7 11	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 13				
Belényes-Ujlak >	9 26	6 49	Tasádfő >	7 08	† 7 27	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 32				
Sonkolyos >	† 9 39	† 7 01	Magyar-Gyepes >	7 22	7 50										
Belényes >	10 25	7 35	Kardó >	7 55	† 8 31										
Szudries >	10 48	7 57	Félix-Fürdő >	8 08	† 8 45										
Lunka-Rézbánya >	11 17	† 8 22	V.-Velenceze >	8 37	9 09										
Vaskóh érk.	11 33	8 37	Nagyvárad érk.	8 47	9 19										

N.-Várad—Püspök-Fürdő—Félix-Fürdő							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	—	9 50	—	4 45	—	7 42	—
V.-Velenceze ind.	8 29	9 59	2 34	4 54	6 46	7 51	9 40
V.-Velenceze érk.	8 32	10 —	2 48	4 55	6 47	7 52	9 41
Püspök-Fürdő érk.	8 52	10 14	3 07	5 14	7 04	8 11	9 58
Félix-Fürdő >	9 06	10 37	3 21	5 31	7 20	8 28	10 13

Félix-Fürdő—Püspök-Fürdő—N.-Várad							
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-Fürdő ind.	9 08	10 42	3 23	5 35	7 23	8 30	10 15
Püspök-Fürdő >	9 19	11 —	3 37	5 52	7 35	—	10 27
V.-Velenceze érk.	9 34	11 16	3 52	6 08	7 50	8 49	10 42
Nagyvárad ind.	9 36	11 17	3 54	6 09	7 53	8 50	10 44
Nagyvárad érk.	* 9 50	11 27	* 4 08	6 19	* 8 07	9 —	* 10 58

Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad			
	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.
Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25		
B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06		
Bihar- >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51		
Paptamási >	8 18	6 53	Nagykátá >	6 27	7 05		
Gyapoly >	8 36	7 08	B.-Diószeg >	6 42	7 25		
B.-Diószeg >	9 01	7 29	Gyapoly >	6 59	7 43		
Nagykátá >	9 17	7 43	Paptamási >	7 24	8 09		
Székelyhid >	9 51	8 10	Bihar >	7 45	8 33		
Érselind >	10 24	8 33	B.-Püspöki >	8 05	8 57		
Érmihályfalva érk.	11 04	9 07	Nagyvárad érk.	8 21	9 14		

Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz			
	Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.
Szombatság-Rogoz ind.	8 10	—	Dobrest ind.	5 03	—		
Nánhegyes >	† 8 36	—	Nánhegyes >	† 5 13	—		
Dobrest érk.	8 46	—	Szombatság-Rogoz érk.	5 37	—		

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.
Székelyhid ind.	10 02	8 —	Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur >	10 56	8 46	Monos-Petri >	4 46	4 57		
V.-Ábrány >	11 12	9 —	V.-Ábrány >	5 57	5 10		